

Є. Г. СІНКЕВИЧ

На пошану доктора хабілітованого, професора А.Й. Закжевскі

Є науковці визначити значимість творчості яких досить важко, поскільки вона характеризується не тільки цінністю конкретних висновків та спостережень вченого, але і тим імпульсом, поштовхом, який його дослідження дають науці. В ряду таких дослідників стоїт і керівник закладу нової історії Філософично-Історичного Інституту Анджей Й.Закжевскі.

Ім'я доктора історичних наук, професора А. Закжевскі добре відоме в наукових колах України. Автор цілої низки гострих статей, монографічних досліджень, узгальнюючих праць, навчальних посібників зарекомендував себе як серйозний фахівець в царині біоісторіографії, історії релігії, історії культури, історії Польщі XVI–XVIII ст. Ретроспективно споглядаючи на його життєвий і творчий шлях, впадає в очі велика цілеспрямованість А. Закжевскі, вірність і відданість своєму життєвому покликанню – місії вчителя, вихователя молоді, самовідданого науковця. У поєднанні з особистими рисами характеру – толерантністю, добротою і доброзичливістю, надзвичайного працьовитістю, природним умінням особистим прикладом залучити колег і учнів до спільної праці, науковим фанатизмом, – усе це протягом багатьох років, створювало навколо ювіляра неповторну ауру напруженої праці, наукового братерства, унеможливлення всілякої кон'юктури в історичній науці.

Творче і професійне становлення А.Й. Закжевскі має глибоке коріння і генетичні витоки. Він народився 8 лютого 1942 року в Маушині Радомщанського повіту Лодзьського воєводства. По навчанню в початковій школі (1949–1956 рр.) закінчив педагогічний університет в Радомску. Важливий вплив на вибір життєвого та професійного шляху А.Закжевскі мало не лише родинне середовище, але й сама історична атмосфера місця його дитинства і юності. Пам'ятки сивої давнини – середньовічні вежі, оборонні споруди, культові будівлі, музейні реліквії, легенди про події минувшини, спогади про славетних предків – сприяли виникненню у А.Закжевскі дуже раннього зацікавлення історією.

Починаючи з 1961 року праця в початкових та середніх школах. Учительський досвід мав неабияке значення для подальшої науково-педагогічної вузівської роботи пана Анджея. Вищу освіту здобував навчаючись заочно в Університеті Лодзі на відділенні філософсько-історичному (1966–1971 рр.), де отримав ступінь магістра історії. По завершенні навчання залишився членом докторського семінаріуму, провадженого під керівництвом професорів Богдана Барановського і Збігнева Куховіча. Саме під їх опікою сформувалися у нього навички методики джерелознавчого аналізу. Молодий вчений не обмежувався лише вивченням іс-

торії Польщі XVIII сторіччя. Він розробляв нові методики пошуку та аналізу джерел, активно досліджував місцеву періодику тощо. Ступінь доктора гуманітарних наук в царині історії отримав у 1976 році на підставі роботи докторської „Rola literatury dewocyjnej w kulturze polskiej 2 poł. XVIII w.”

Працю дидактичну в ранзі викладача вищого навчального закладу розпочав 1 вересня 1976 року у Вишій Школі Педагогічній міста Ченстохови. В 1982–1984 рр. – продекан Відділу Гуманістично-Педагогічного, 1983–1987 рр. – заступник директора Інституту Філології Польської, 1990–1996 рр. – проректор з наукової робота в ВШП. Його праця „Częstochowa w kulturze religijnej polskiego baroku” (1988) стала підставою для провадження процедури хабілітаційної в Університеті Лодзі. З 1989 року А.Закжевські – доктор хабілітований, з 1990 р. – професор надзвичайний в ВШП.

Якщо звернутися до друкованої продукції, що вийшла з-під пера А.Закжевські, то помітна повага автора до джерел; впадає у вічі навіть фетишизація джерел та комплексний підхід до їх використання.

Коли ми ведемо мову про „праці”, то про них не можна говорити загально, а необхідно їх відповідно класифікувати, бо від цього не просто формального підходу (операції) залежить багато і у підходах, і у наявності інформації. У спеціальному виданні, присвяченому 10-літтю Інституту Філософічно-Історичного у Вишій Школі Педагогічній така класифікація застосовується [1].

Особливу увагу фахівців привернули особисті праці, або редаговані професором видання: А.І. Zakrzewskij „400-lecie Uni Brzeskiej:Czest. 1996”, А.І. Zakrzewskij „Królowa Polska na Jasnej Górze w Czest. 1994”.

Нам видався цікавим невеличкий нарис професора в узагальнюючому виданні під редакцією Stefana Gabera „Polacy na dworze Stanisława Leszczyńskiego w latach 1737–1766 – Czestochowa: WSP – 1998” – А. Zakrzewski „Zarys dziejów Lotaryngii do czasów panowania Stanisława Leszczyńskiego” (s. 5–18). Автор розглядає особливості регіональної свідомості. Зокрема наголошує, що регіональна свідомість є досить сильною у Франції. Його увагу привернула Лотарингія. Далі він дає стислу історичну довідку щодо цього регіону доводячи її до кінця XVIII століття.

Важливе значення в науковому житті та творчості дослідника посідають наукові конференції. В період 1990–2000 років А.І. Закжевські був активним учасником в дебатах та обговорень в кулуарах двадцяти восьми Міжнародних та Всепольських конференцій.

Історіографічне надбання доктора історичних наук, професора А.Закжевські вагоме і посідає належне місце у дідині польської історичної науки. Ювілей науковця став ще однією із причин більш уважно придивитися до праць вченого і віддати належне науковому доробку дослідника із Ченстохови.

1. Księga Jubileuszowa 10-lecia Instytutu Filozoficzno-Historycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. – Częstochowa, 2001. – s. 137–145.